

Kopenhaageni deklaratsioon

12. ja 13. aprillil 2018 Taani eesistumisel Kopenhaagenis toimunud Euroopa Nõukogu ministrite komitee kõrgetasemeline konverents (edaspidi: konverents) avaldab järgmist.

1. Konventsiooniosalised kinnitavad oma kõikumatut ja püsivat toetust inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioonile (edaspidi: konventsioon) ning pühendumust neile konventsiooniga pandud kohustuse täitmisele, et tagada igaühele oma jurisdiktsiooni all konventsioonis määratletud õigused ja vabadused. Nad kinnitavad taas oma kindlat toetust individuaalkaebuse Euroopa Inimõiguste Kohtusse (edaspidi: kohus) esitamise õigusele kui konventsioonis sätestatud õiguste ja vabaduste kaitsesüsteemi nurgakivile.
2. Konventsioonisüsteem on erakordses ulatuses panustanud inimõiguste ja õigusriigi kaitsmise ja edendamisse Euroopas alates selle loomisest ning praegu on selle keskne ülesanne säilitada demokraatlikku julgeolekut ja täiustada head valitsemistava terves maailmajaos.
3. Reformiprotsess, mis algas 2010. aastal Interlakenis ning jätkus kõrgetasemeliste konverentsidega Izmiris, Brightonis ja Brüsselis, on andnud olulise võimaluse määrata konventsioonisüsteemi edasine suund ja tagada selle elujõulisus. Konventsiooniosalised on rõhutanud vajadust tagada tõhus, fookuseeritud ja tasakaalus konventsioonisüsteem, mis võimaldab neil konventsiooni riigi tasandil tõhusalt rakendada ning kohtul suunata oma tähelepanu raskete või laiaulatuslike rikkumiste, süstemaatiliste ja struktuursete probleemide ning oluliste konventsiooni tõlgendamis- ja kohaldamisküsimuste tuvastamisele.
4. Reformiprotsess on olnud positiivne ja toonud kaasa märkimisväärseid arenguid konventsioonisüsteemis. Saavutatud on olulisi tulemusi, eelkõige käsitledes riigisisese tõhusama rakendamise vajadust, suurendades kohtu tõhusust ja tugevdades subsidiaarsust. Sellest olenemata on konventsioonisüsteemil endiselt raskusi. Konventsiooniosalised toetavad jätkuvalt konventsioonisüsteemi tõhususe ülevaatamist ja kõikide vajalike meetmete võtmist konventsioonisüsteemi tõhusa toimimise tagamiseks, muu hulgas piisava rahastuse kaudu.
5. On kokku lepitud, et enne 2019. aasta lõppu peab ministrite komitee otsustama, kas võetud meetmed on olnud piisavad, et tagada konventsiooni kontrollimehhanismi jätkusuutlik toimimine või on vaja põhjalikumaid muudatusi. Kuna nimetatud tähtaeg on lähenemas, tuleb reformiprotsessi hinnata ning käsitleda selle käigus praegusi ja tulevaseid probleeme.

Ühine vastutus – kohase tasakaalu ja parema kaitse tagamine

6. Kogu reformiprotsessi jooksul on kohtu ja konventsiooniosaliste rollide vahelise seose kirjeldamiseks kasutatud ühise vastutuse mõistet. See on ülioluline konventsioonisüsteemi korralikuks toimimiseks ja lõppeesmärgina inimõiguste tõhusamaks kaitsmiseks Euroopas.
7. Brightoni deklaratsiooniga otsustati lisada konventsiooni preambulasse lõik, milles kinnitatakse, et vastavalt subsidiaarsuspõhimõttele on konventsioonis ja selle protokollides määratletud õiguste ja vabaduste tagamine konventsiooniosaliste põhiülesanne ning neil on seejuures kaalutusõigus, mille üle teostab järelevalvet kohus. Brüsseli deklaratsioonis rõhutati omakorda konventsiooni riigisisese tõhusa rakendamise ja kohtuotsuste täitmise olulisust.

8. Keskendumine konventsiooni standardite tõhusa kaitse olulisusele riigi tasandil annab märku konventsioonisüsteemi arenemisest. Konventsioon on inkorporeeritud ja suures ulatuses sisse viidud konventsiooniosaliste riigisisesse õiguskorda ning kohus on loonud enamikku konventsioonis sisalduvaid õigusi tõlgendava praktika. See võimaldab konventsiooniosalistel täielikult täita oma kohustust tagada inimõiguste kaitse.

Seetõttu konverents:

9. tuletab meelde ühise vastutuse kontseptsiooni, mille eesmärk on saavutada konventsioonisüsteemis riiklike ja Euroopa tasandi vahel tasakaal ning õiguste parem kaitse, samuti rikkumiste parem ennetamine ja tõhusamad õiguskaitsevahendid riigi tasandil;
10. kordab, et subsidiaarsuspõhimõtte tugevdamise eesmärk ei ole piirata ega nõrgestada inimõiguste kaitset, vaid rõhutada riigi ametiasutuste ülesannet tagada konventsioonis ette nähtud õigused ja vabadused. Märgib seejuures, et kõige tõhusamalt saab inimõiguste rikkumistega tegeleda riigi tasandil ning et õiguste omajate ja riigi tasandil otsustajate julgustamine haarata juhtroll konventsiooni standardite alalhoidmisel suurendab toetust inimõiguste ja omanikutunnet inimõiguste suhtes;
11. julgustab kindlalt riike, kes seda veel teinud ei ole, viivitamata ratifitseerima konventsiooni protokoll nr 15.

Tõhus riigisisene rakendamine – riikide ülesanne

12. Konventsiooni ebatõhus riigisisene rakendamine, eelkõige inimõiguste tõsiste süstemaatiliste ja struktuursete probleemide korral, on endiselt konventsioonisüsteemi peamine väljakutse. Inimõiguste üldine olukord Euroopas oleneb riikide tegevusest ja nende austusest konventsiooni nõuete vastu.
13. Subsidiaarsuspõhimõtte, mille kohaselt on riigi ametiasutused konventsiooni esimesed tagajad, keskne element on konventsiooni artiklist 13 tulenev õigus tõhusale õiguskaitsevahendile.
14. Konventsiooni tõhus riigisisene rakendamine nõuab suure hulga osalejate kaasamist ja nende koostööd, et tagada praktikas õigusaktide ning muude meetmete ja nende rakendamise täielik kooskõla konventsiooniga. Need osalejad on eelkõige valitsusliikmed, ametnikud, parlamendiliikmed, kohtunikud ja prokurörid, samuti riiklikud inimõiguste kaitse institutsioonid, kodanikuühiskond, ülikoolid, koolitusasutused ja õiguselukutse esindajad.

Seetõttu konverents:

15. kinnitab konventsiooniosaliste kindlat pühendumust täita kohustust rakendada ja jõustada konventsiooni riigisiselt;
16. kutsub konventsiooniosalisi üles jätkama konventsiooni riigisisese rakendamise tugevdamist kooskõlas eelmiste deklaratsioonidega, eriti Brüsseli deklaratsiooniga „Euroopa inimõiguste konventsiooni rakendamine: meie ühine vastutus” ja ministrite komitee inimõiguste juhtkomitee aruandega konventsioonisüsteemi kaugema tuleviku kohta, eelkõige
  - a) kehtestades ja täiustades konkreetseid või üldisi tõhusaid riigisiseseid õiguskaitsevahendeid konventsioonis sätestatud õiguste ja vabaduste väidetavate rikkumiste puhuks, eriti tõsiste süstemaatiliste või struktuursete probleemide korral;

- b) tagades riikide parlamentide asjakohase kaasamise, et poliitika ja õigusaktid vastaksid täielikult konventsioonile, sealhulgas kontrollides süstemaatiliselt ja menetluse varajases staadiumis õigusaktide eelnõude ja halduspraktika vastavust inimõiguste kohtu praktikale;
  - c) seades esikohale eelkõige kohtunike, prokuröride ja muude ametnike erialase koolitamise ning konventsioonist ja inimõiguste kohtu praktikast teavitamise, et arendada riigi ametiasutuste ja kohtute teadmisi ja oskusi konventsiooni kohaldamisel riigi tasandil; ja
  - d) edendades inimõiguste kohtu praktika ja õiguslaste materjalide tõlkimist asjaomastes keeltesse, mis aitab laiemalt mõista konventsiooni põhimõtteid ja nõudeid;
17. märgib piloototsusemenetluse kui vahendi, mis parendab konventsiooni riigisisest rakendamist inimõigustega seotud süstemaatiliste ja struktuursete probleemidega võitlemisel, positiivseid tulemusi;
18. kordab riiklike inimõiguste kaitse asutuste ja huvirühmade märkimisväärset rolli konventsiooni rakendamisel ja kutsub konventsiooniosalisi üles kaaluma sõltumatu riikliku inimõiguste kaitse institutsiooni loomist kooskõlas Pariisi põhimõtetega, kuid nad seda veel teinud ei ole.

Kohtuotsuste täitmine – põhikohustus

19. Konventsiooniosalised on võtnud kohustuse täita kohtu lõplikke otsuseid igas asjas, milles nad on menetlusosalised. Ministrite komitee oma järelevalve kaudu tagab, et kohtu otsuseid täidetakse nõuetekohaselt, sealhulgas üldmeetmete võtmisega laiemate süstemaatiliste probleemide lahendamiseks.
20. Ülioluline on konventsiooniosaliste kindel poliitiline toetus täita kohtuotsuseid. Kohtuotsuse õigel ajal täitmata jätmine võib kaebaja(te)le negatiivselt mõjuda, suurendada kohtu ja ministrite komitee töökoormust ning õõnestada konventsioonisüsteemi autoriteetsust ja usaldusväarsust. Selliste puudustega tuleb tegeleda avatud ja kindlameelsel viisil.

Seetõttu konverents:

21. kordab konventsiooniosaliste kindlat pühendumust täita kohtuotsuseid täielikult, tõhusalt ja kiirelt;
22. kinnitab, et Brüsseli deklaratsioon on oluline kohtuotsuste täitmist käsitlev instrument ja toetab selles sisalduvaid soovitusi;
23. kutsub konventsiooniosalisi üles võtma edasisi meetmeid, kui see on vajalik kohtuotsuste riigi tasandil tõhusa ja kiire täitmise võimekuse suurendamiseks, sealhulgas riikidevahelise koostöö kaudu;
24. julgustab tugevalt ministrite komiteed jätkama kõigi tema käsutuses olevate vahendite kasutamist kohtuotsuste täitmise üle järelevalve teostamisel, sealhulgas rakendades konventsiooni artikli 46 lõigetes 3 ja 4 ette nähtud menetlusi, võttes arvesse, et need on ette nähtud kasutamiseks säästlikult ja erandlikel asjaoludel;
25. julgustab ministrite komiteed kaaluma vajadust veelgi tugevdada suutlikkust pakkuda kiiret ja paindlikku tehnilist abi konventsiooniosalistele, kellel on raskusi inimõiguste kohtu otsuste, eelkõige piloototsuste, täitmisega.

Euroopa järelevalve – kohtu roll

26. Kohus tagab kaitse rikkumiste korral, mida ei ole riigi tasandil heastatud, ning kooskõlas rahvusvahelise avaliku õiguse asjaomaste normide ja põhimõtetega, eelkõige rahvusvaheliste lepingute õiguse Viini konventsiooniga, võttes kohaselt arvesse tänapäeva olusid, on tal konventsiooni tõlgendamise ainuõigus.
27. Kohtu otsuste kvaliteet, eelkõige nende selgus ja järjepidevus, on olulised konventsioonisüsteemi autoriteetsuse ja tõhususe jaoks. Need loovad riigi ametiasutuste jaoks raamistiku konventsiooni nõuete tõhusaks rakendamiseks ja jõustamiseks riigi tasandil.
28. Kohtu praktikas jätkuvalt arenev subsidiaarsuspõhimõte suunab kohtu tehtavat järelevalvet.
- a) Kohus, kes kaitseb isikuid, kelle õigused ja vabadused ei ole riigi tasandil kaitstud, võib kohtuasjaga tegeleda ainult pärast kõigi riigisiseste õiguskaitsevahendite ammendamist. Ta ei tegutse neljanda astme kohtuna.
- b) Kohtu praktikast on selge, et konventsiooniosalistel on konventsiooni kohaldamisel ja rakendamisel kaalutusõigus olenevalt kohtuasja asjaoludest ning asjasse puutuvatest õigustest ja vabadustest. See näitab, et konventsioonisüsteem on inimõiguste riigi tasandil kaitsmise suhtes subsidiaarne ning et riigi ametiasutused on võrreldes rahvusvahelise kohtuga põhimõtteliselt paremal positsioonil kohalike vajaduste ja tingimuste hindamiseks.
- c) Kohtu praktika kaalutusõiguse kohta tunnistab, et konventsiooni teatud sätete, näiteks artiklite 8–11, kohaldamisel võib olla mitu erinevat, kuid ühtmoodi seaduslikku lahendust, mis kõik võivad kontekstist olenevalt konventsiooniga kooskõlas olla. See võib oluline olla konventsioonis sätestatud õiguste või vabaduste teostamist piiravate meetmete proportsionaalsuse hindamisel. Kui riigi tasandil on õigusi kaalutud inimõiguste kohtu praktikas ette nähtud kriteeriumite alusel, on kohus üldjuhul öelnud, et ta ei asenda riigi kohtute hinnangut enda omaga, kui selleks puuduvad mõjuvad põhjused.
- d) Kaalutusõigus käib käsikäs konventsioonisüsteemialuse järelevalvega ja lõpliku otsuse selle kohta, kas konventsiooni rikuti või mitte, teeb kohus.

Seetõttu konverents:

29. tervitab kohtu püüdlusi suurendada oma otsuste selgust ja järjepidevust;
30. hindab kohtu püüdlusi tagada, et konventsiooni tõlgendataks ettevaatlikult ja tasakaalukalt;
31. tervitab kohtu praktikas subsidiaarsuspõhimõtte ja kaalutusõiguse doktriini edasiarendamist;
32. tervitab kohtu poolt vastuvõetavust ja jurisdiktsiooni puudutavate kriteeriumite jätkuvat ranget ja järjepidevat kohaldamist, sealhulgas kaebajatelt suurema hoolsuse nõudmist konventsiooniga seotud kaebuste riigisisel esitamisel ning täielikult võimaluse ärakasutamist tunnistada kaebus vastuvõetamatuks, kui kaebaja ei ole kannatanud märkimisväärset kahju.

Riigi ja Euroopa tasandi koostoime – vajadus dialoogi järele

33. Et ühise vastutuse süsteem oleks tõhus, peab riigi ja Euroopa tasandi koostoime olema

hea. See tähendab, kooskõlas kohtu sõltumatuse ja tema otsuste siduvusega, konstruktiivset ja pidevat dialoogi konventsiooniosaliste ja kohtu vahel nende rollide üle konventsioonisüsteemi rakendamisel ja arendamisel, sealhulgas konventsioonis ette nähtud õiguste ja kohustuste edasiarendamisel kohtu poolt. Sellesse dialoogi tuleks kaasata kodanikuühiskond. Selline koostöö võib inimõiguste arendamist tugevamalt Euroopa demokraatiasse juurutada.

34. Oluline moodus, kuidas konventsiooniosalised saavad kohtuga dialoogis olla, on kolmandate isikutena sekkumine. Konventsiooniosaliste, samuti muude huvirühmade julgustamine osalema olulistes menetlustes kohtus ning avaldama oma vaateid ja seisukohti võib tugevdada konventsioonisüsteemi autoriteeti ja tõhusust.
35. Konventsiooni tõlgendamist mõjutavate tõsiste küsimuste ja üldise tähtsusega küsimuste lahendamisel on suurkoda kesksel kohal läbipaistvuse tagamisel ja kohtupraktika arendamise teemalise dialoogi edendamisel.

Seetõttu konverents:

36. rõhutab vajadust dialoogi järele nii kohtulikult kui ka poliitilisel tasandil, et tagada süsteemi riigi ja Euroopa tasandi tugevam koostöö;

37. tervitab

- a) konventsiooni protokolli nr 16 tulevast jõustumist;
- b) kõrgemate kohtute võrgustiku loomist kohtu poolt, et tagada teabevahetus konventsiooni puudutava kohtupraktika kohta, ning julgustab seda edasi arendama;
- c) jätkuvat konstruktiivset dialoogi kohtuesindajate ja kohtu kantselei vahel, mis tagab kohase konsultatsiooni uute menetluste ja töömeetodite teemal; ja
- d) temaatilisi arutelusid ministrite komitees kohtuotsuste täitmist puudutavates olulistes küsimustes;

38. kutsub kohut üles kohandama oma menetluskordasid, nii et teistel konventsiooniosalistel oleks võimalik näidata asjakohasel juhul toetust koja menetluses oleva asja edasisaatmisele suurkojale. Sellise toetuse väljendamine võib osutuda kasulikuks kohtu tähelepanu juhtimisel üldise tähtsusega küsimusele konventsiooni artikli 43 lõike 2 tähenduses;

39. julgustab kohut toetama kolmandate isikute suuremat sekkumist eelkõige suurkoja menetluses olevates asjades:

- a) teavitades õigeaegselt põhimõttelisi küsimusi tõstatada võivatest eesootavatest kohtuasjadest ning
- b) tagades, et pooltele esitatavad küsimused tehakse kättesaadavaks varajases staadiumis ja need sõnastatakse nii, et kohtuasja probleemid nähtuksid selgelt ja fookuseeritult;

40. julgustab konventsiooniosalisi rohkem koordineerima kolmandate isikutena sekkumist ja tegema selles vallas rohkem koostööd, sealhulgas looma selleks vajaliku võimekuse ja vahetama süstemaatilisemalt kohtuesindajate võrgustiku kaudu teavet kohtuasjade kohta, mis võivad teistele konventsiooniosalistele huvi pakkuda;

41. hindab eesistujariigi Taani kutset korraldada ja võõrustada enne 2018. aasta lõppu

konventsiooniosaliste ja muude huvirühmade mitteametlikku kohtumist 2017. aastal Kokkedalis toimunud kõrgetasemelise ekspertide konverentsi järelkohtumisena, kus saab arutada kohtu praktika üldist arengut, austades samaaegselt kohtu sõltumatust ja tema otsuste siduvust.

Töökoormuse probleem – edasise tegevuse vajadus

42. Praeguse reformiprotsessi põhieesmärk on algusest peale olnud parandada konventsioonisüsteemi suutlikkust tulla toime kaebuste üha suureneva arvuga.
43. Interlakeni protsessi ellukutsumisel oli kohtu menetluses üle 140 000 kaebuse. Sellest ajast alates on kohtul õnnestunud seda arvu märkimisväärselt vähendada, kuigi uute kaebuste arv on jätkuvalt suur. See tõendab kohtu väga head suutlikkust oma töömeetodeid reformida ja menetlemist ladusamaks teha.
44. Märkimisväärsetele tulemustele vaatamata annab kohtu töökoormus endiselt põhjust muretsemiseks. Peamine väljakutse on vähendada kodade menetluses olevate asjade suurt arvu. Kui vaadata, kui palju kohtuasju kohus praegu igal aastal lõpetab, siis võib see aastaid aega võtta.
45. Teadvustada tuleb ka väljakutseid, mille esitavad konventsioonisüsteemile Euroopas aset leidvad konfliktid ja kriisid. Selles kontekstis on pooleliolevates riikidevahelistes kohtuasjades kohtu praegune praktika selline, et samu küsimusi tõstatavaid või samadest peamistest asjaoludest tulenevaid individuaalkaebusi ei lahendata põhimõtteliselt ja niivõrd, kuivõrd see on võimalik, enne asjaomasest riikidevahelisest menetlusest tulenevate kõikehõlmavate küsimuste lahendamist riikidevahelises menetluses.
46. Protokoll nr 16 jõustumine tõenäoliselt esialgu suurendab kohtu töökoormust, kuid pikemas perspektiivis peaks seda vähendama.

Seetõttu konverents:

47. tervitab kohtu pingutusi pooleliolevate asjade arvu vähendamiseks, sealhulgas oma töömeetodeid pidevalt üle vaadates ja arendades;
48. tuletab meelde, et individuaalkaebuse esitamise õigus on endiselt konventsioonisüsteemi nurgakivi. Tulevased reformid ja meetmed peaksid lähtuma vajadusest veelgi edendada konventsioonisüsteemi suutlikkust tegeleda konventsiooni rikkumistega kiiresti ja tõhusalt;
49. avaldab tõsist muret suure hulga kaebuste pärast, mis on kohtus endiselt pooleli. Märgeb, et lähiaastatel tuleb võtta lisameetmeid, et edendada veelgi kohtu suutlikkust oma töökoormusega toime tulla. See nõuab kõikide asjasse puutuvate isikute ühist pingutust – konventsiooniosalised vähendavad kohtuasjade tulva konventsiooni tõhusa rakendamise ja kohtuotsuste täitmisega, kohus menetleb kaebusi ning ministrite komitee teostab kohtuotsuste täitmise järelevalvet;
50. märgib ära kohtu seisukoha, et kohtu ressursid tuleks suunata asjade lahendamisse, mis tõstatavad kõige olulisemaid küsimusi ja millel on kõige suurem mõju inimõiguste kaitse riigisisese mittetoimimise tuvastamisel. Julgustab kohut koostöös ja dialoogis konventsiooniosalistega jätkuvalt uurima kõiki võimalusi, kuidas oma töökoormusega toime tulla, järgides seejuures kohtuasjade tähtsusjärjekorra põhimõtteid, sealhulgas menetluste ja meetodite kaudu, mille eesmärk on lihtsamate kaebuste menetlemine ja lahendamine lihtsustatud menetluses, austades seejuures kõikide menetlusosaliste õigusi;

51. kutsub ministrite komiteed üles abistama konventsiooniosalisi süstemaatiliste ja struktuursete probleemide lahendamisel riigi tasandil ning kaaluma kõige tõhusamaid vahendeid, mille abil tegeleda piloototsuste täitmata jätmisest tulenevate korduvkaebuste väga suure hulgaga, mis võib kohut märkimisväärselt koormata, kuid mitte ilmingimata aidata lahendada põhiküsimust;
52. tunnistab kohtu ja kohtuotsuste täitmise osakonna jaoks piisava eelarve olemasolu olulisust praeguste ja tulevikus tekkivate probleemide lahendamiseks;
53. kutsub konventsiooniosalisi üles toetama kohtunike, prokuröride ja muude kõrge kvalifikatsiooniga õiguseksperptide ajutist lähetamist kohtusse ning kaaluma vabatahtlike toetuste tegemist Inimõiguste Sihtfondi (*Human Rights Trust Fund*) ja kohtu erikontole;
54. kutsub ministrite komiteed üles kooskõlastatult kohtu ja teiste huvirühmadega lõpetama enne 2019. aasta lõppu Brightoni deklaratsioonis ette nähtud analüüsi tasakaalustatud töökoormuse saavutamise võimalikkusest, muu hulgas:
- a) tehes kõikehõlmava analüüsi kohtus kuhjunud asjade kohta, tuvastades ja uurides, miks tuleb konventsiooniosalistest riikidest nii palju kohtuasju, et leida kohtu ja konventsiooniosaliste tasandil kõige kohasemad lahendused;
  - b) uurides, kuidas soodustada kohtuasjade, eelkõige korduvate kohtuasjade, kiiret ja tõhusat menetlemist, kui menetlusosalised on valmis lahendama neid sõbraliku kokkuleppe või ühepoolse deklaratsiooniga ja
  - c) uurides viise, kuidas menetleda tõhusamalt riikidevahelisi vaidlusi puudutavaid kohtuasju, samuti riikidevahelisest konfliktiolukorrast tulenevaid individuaalkaebusi, piiramata seejuures kohtu jurisdiktsiooni ja võttes arvesse selliste kohtuasjade eripärasid, sealhulgas faktide tuvastamine.

Kohtunike valimine – koostöö olulisus

55. Konventsioonisüsteemi pikaajalise tõhususe tagamise peamine väljakutse on inimõiguste kohtu kohtunike suurima autoriteedi tagamises riigi ja rahvusvahelises õiguses.
56. Praeguse reformiprotsessi osana on ministrite komitee vastanud sellele väljakutsele muu hulgas Euroopa Inimõiguste Kohtu kohtunikekandidaatide valimise nõuandva ekspertkomisjoni (edaspidi: ekspertkomisjon) loomise ja kandidaatide valimise juhiste vastuvõtmisega. Ka Parlamentaarne Assamblee on astunud tähtsaid samme selle raskusega tegelemiseks: kõige märkimisväärsim on Euroopa Inimõiguste Kohtu kohtunike valimiskomisjoni loomine.
57. Nagu inimõiguste juhtkomitee on järeldanud oma 2017. aasta aruandes kohtunikevalimise menetluse kohta tervikuna, on teatud edusammudele vaatamata mitmes valdkonnas veel arenguruumi.

Seetõttu konverents

58. tervitab juba tehtud edusamme, mis aitavad tagada inimõiguste kohtu kohtunike suurt autoriteeti riigi ja rahvusvahelises õiguses;
59. kutsub konventsiooniosalisi üles tagama, et kohtu kohtunikukandidaatide kolmeliikmelises nimekirjas olevatel kandidaatidel on kõrgeim kvalifikatsioon, mis täidab konventsiooni artiklis 21 sätestatud kriteeriume. Eelkõige peab riigisisene valimiskord olema kooskõlas ministrite komitee soovustega eespool nimetatud kandidaatide valimise juhistes;

60. kutsub ministrite komiteed ja Parlamentaarse Assamblee konventsioonisüsteemi tõhususe ja usaldusväärsuse huvides üles igakülgsele ja avatud koostööle, võttes arvesse tervet kohtunikevalimise menetlust, ning veendudes, et menetlus on õiglane, läbipaistev ja tõhus ning et ametisse valitakse kõige kvalifitseeritumad ja pädevamad kandidaadid. Siinkohal tuleks aluseks võtta inimõiguste juhtkomitee 2017. aasta aruanne;
61. rõhutab, kui oluline on konventsiooniosaliste konsulteerimine ekspertkomisjoniga kokku lepitud kolmekuulise tähtaja jooksul enne kohtu kohtunikukandidaatide kolmeliikmelise nimekirja esitamist Parlamentaarsele Assambleele, vastates kiiresti ekspertkomisjoni teabenõuetele ning kaaludes täielikult ekspertkomisjoni arvamusi ja vastates neile; eelkõige
- a) palub konventsiooniosalistel mitte edastada kandidaatide nimekirja Parlamentaarsele Assambleele, enne kui ekspertkomisjon on arvamust avaldanud, ja kui ekspertkomisjon on andnud ühele või mitmele kandidaadile negatiivse hinnangu, siis anda sellele seisukohale kohane kaal ning
  - b) julgustab Parlamentaarse Assamblee keelduma kandidaatide nimekirja läbivaatamisest, kui ekspertkomisjonil ei ole olnud võimalust oma seisukohta avaldada, ja täielikult kaaluma ekspertkomisjoni avaldatud arvamusi;
62. julgustab Parlamentaarse Assamblee oma kodukorra muutmisel arvestama inimõiguste juhtkomitee 2017. aasta aruandes sisalduvaid soovitusi.

Euroopa Liidu ühinemine

63. Konventsiooniosalised kinnitavad, et Euroopa Liidu ühinemine konventsiooniga on oluline, sest see aitab parandada inimõiguste kaitse ühtsust Euroopas, ning kutsuvad Euroopa Liidu institutsioone üles võtma meetmeid, mis on vajalikud Euroopa Liidu lepingu artikli 6 lõikes 2 ette nähtud protsessi võimalikult kiireks lõpuleviimiseks. Sellest tulenevalt nad tervitavad Euroopa Inimõiguste Kohtu ja Euroopa Liidu Kohtu vahelist korrapärasest suhtlusest ning seda, et need kaks kohut, vajadusele vastavalt, tõlgendavad inimõigusi Euroopas järjest ühtsemalt.

Edasised meetmed

64. Käesolev deklaratsioon käsitleb konventsioonisüsteemi praegusi probleeme. Nagu käimasolev reform on näidanud, on vaja konventsiooniosaliste, kohtu, ministrite komitee, Parlamentaarse Assamblee ja peasekretäri pidevaid ja koondatud pingutusi Euroopa inimõiguste süsteemi tõhususe tagamiseks tulevikus, toetudes saavutatud tulemustele ja lahendades uusi probleeme, kui need tekivad.
65. Tõenäoliselt on protokollidel nr 15 ja nr 16 mõlemal konventsioonisüsteemile oluline ja märkimisväärne mõju ning need võivad ära näidata selged tulevikusuundumused. Nende mõjud ilmnevad aga alles kaugemas tulevikus.

Seetõttu konverents:

66. kutsub ministrite komiteed üles 2019. aasta tähtaegade jätkuna koostama mis tahes edaspidi vajalike muudatuste ettevalmistamise ja rakendamise, sealhulgas protokollide nr 15 ja 16 mõjude uurimise ajakava, piiramata ministrite komitee järgmiste eesistujate seatud prioriteete.

Üld- ja lõppsätted

67. Konverents:

- a) palub eesistujariigil Taanil edastada käesolev deklaratsioon ministrite komiteele;
- b) kutsub konventsiooniosalisi, kohut, ministrite komiteed, Parlamentaarset Assambleed ja Euroopa Nõukogu peasekretäri üles seda deklaratsiooni täies mahus rakendama ning vajaduse korral kontrollima võetud meetmeid; ja
- c) palub järgmistel ministrite komitee eesistujatel tagada reformiprotsessi ja konventsiooni rakendamise jätkumine tulevikus.